

WSTĘP

„Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika” to czasopismo redagowane przez prof. UMK dr. hab. Piotra Petrykowskiego i dr. Joannę Cukras-Stelągowską z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Periodyk ukazuje się od roku 2008. Niniejszy tom przygotowany został przez prof. UG dr. hab. Adelę Kożyczkowską z Uniwersytetu Gdańskiego.

Prezentowany numer półrocznika tworzą teksty, w których Autorzy silnie koncentrowali się wokół problematyki człowieka i jego spraw społecznych. Właściwie wszystkie artykuły skupiły się na młodym człowieku – na sprawach związanych z wychowaniem i socjalizacją, które możliwe są w instytucjach społecznych takich jak szkoła czy rodzina. Instytucje te są częścią tego, co społeczne, toteż wszystkie – mniejsze i większe społeczne kłopotliwości – w równym stopniu dotyczą tak ważnych miejsc jak rodzina czy szkoła. Mają one zatem mniejszy bądź większy wpływ na egzystencję człowieka. Dlatego też numer został opatrzony tytułem: „Człowiek i jego społeczne perypetie”.

Strukturę prezentowanego tomu tworzą artykuły ośmiu Autorów: Aliny Szczurek-Boruty, Elżbiety Wołodźko, Dariusza Kubinowskiego, Tomasza Gmerka, Anny Młynarczuk-Sokołowskiej, Janusza Mariańskiego, Szymona Wójcika i Jadwigi Truszkowskiej.

Alina Szczurek-Boruta podjęła próbę opisu modelu wychowania jako systemu otwartego i dynamicznego, funkcjonującego zgodnie z zasadami termodynamiki. Niewątpliwie zaletą omawianego modelu jest to, że stanowi on narzędzie opisu rozwoju człowieka wskutek uczestnictwa w procesach edukacyjnych. Model pozwala również dostrzec efektywność tychże procesów. Elżbieta Wołodźko zastanawia się nad

tym, jak zaangażowanie w pedagogiczną i badawczą działalność (jako przestrzeń edukacyjną) powoduje, że człowiek nie tylko staje się podmiotem, ale – przede wszystkim – staje się aktywnym i krytycznym aktorem świata społecznego. Dariusz Kubinowski – z perspektywy człowieka doświadczanego skutkami pandemii wywołanej rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 – zastanawia się nad edukacją jako zjawiskiem, a właściwie wyzwaniem całościowym, i stara się przewidzieć, jakie skutki przyniesie obecna pandemia nauce i szkolnictwu wyższemu. Tomasz Gmerek przybliży Czytelnikowi edukację wspólnot rodzimych w Kanadzie. Autor analizuje praktykę edukacyjną – dedykowaną ludności rodzimej – i rozpoznaje ją jako przede wszystkim przestrzeń asymilacji, dyskryminacji i unicestwiania z powodu różnicy etnicznej. Anna Młynarczuk-Sokołowska także interesuje się szkołą jako rzeczywistością, w której pojawiają się uczniowie inni etnicznie; w tym jednak przypadku pochodzą oni ze środowisk przymusowych imigrantów. Ich obecność jest wciąż problematyczna dla instytucji szkoły. Janusz Mariański skupia uwagę Czytelnika na problemie rodziny, która zmienia się wraz ze zmianą świata. Przemiany społeczno-kulturowe dotyczące rodzinę skłaniają Autora do postawienia pytań: „Czy jest ona w dalszym ciągu podstawową instytucją kształtowania moralnej tożsamości człowieka, czy też traci część swoich funkcji socjalizacyjno-wychowawczych na rzecz innych instancji? Czy rodzina jest w dalszym ciągu dynamicznym środowiskiem wychowania moralnego? Jaki styl wychowania dominuje w polskich rodzinach?”. Szymon Wójcik zwraca uwagę, że Internet to przestrzeń aktywności społecznej młodego człowieka. Jednakże sytuacja pandemiczna spowodowała, że Internet dla wielu młodych stał się jedynym miejscem aktywności społecznej: to tu przeniosła się nauka szkolna i wszystkie nieformalne relacje międzyludzkie. Jak zauważa Autor: „Zwróciło to w większym stopniu uwagę rodziców, nauczycieli i opinii publicznej na potencjalne zagrożenia związane z długotrwałym funkcjonowaniem w środowisku online”.

Zeszyt zamyka przygotowana przez Jadwigę Truszkowską recenzja książki Kazimierza Kossak-Główczewskiego pt. „Edukacja kaszubska. Antologia tekstów”. Jak pisze Autorka recenzji, Kazimierz Kossak-Główczewski jest autorem wielu tekstów naukowych, ale jest on przede wszystkim badaczem kultury i edukacji kaszubskiej. Jego krytyczne

przemyslenia mogą mieć zastosowanie także w przypadku badań nad kulturą i edukacją innych mniejszości etnicznych.

W imieniu Zespołu Redakcyjnego i Rady Naukowej pragnę podziękować Autorom i Recenzentom za ich krytyczną refleksję nad człowiekiem i jego społecznymi sprawami. Wydanie numeru było możliwe dzięki przychylności Władz Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Ze swojej strony pragnę podziękować Redakcji Pisma za obdarzenie mnie zaufaniem i powierzenie mi prac redakcyjnych nad niniejszym numerem „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Pedagogika”.

*Redaktorka tematyczna
Adela Kożyczkowska*